

hátra, minthogy a talpfák, melyeknek tulnyomó része most már eléri a maximális 2 éves kort, tűzifának felhasználásának. A Máv. majd 1—2 év múlva megbánja mostani magatartását, mert a talpfatermelőket elriasztja a talpfakészítéstől s majd később szükségletét alig fogja tudni fedezni.

Uj fatermelő vállalatok. Az üzleti helyzet javulásának a jele, hogy több nagy fatermelő vállalat megalakulásáról adhatunk hírt. A legnagyobb, most létesített ily vállalat a *Lomási erdőipar r.-t.*, melyet a Neuschlosz-nasiczi r.-t. alapított 3 millió korona alaptőkével a Lomás-Hurdugás és Szárhegy erdők 11.200 holdon levő luczfenyőállományainak kitermelésére. — *Birtok- és erdőértékesítési r.-t.* czég alatt 400.000 korona tőkével Komáromban uj vállalat alakult. — A *Fakereskedelmi r.-t.*, mely eddig kizárólag keményfa-üzletekkel foglalkozott, most megvette a kincstár garamvölgyi puhafavállalatait. — A *Heidelberg testvérek* megvették gróf Forgách István nagyszalánczi uradalmának tölgy- és bükkfaállományát 10 évi kihasználásra. — A *Marosi tutajkereskedelmi r.-t.* a Kelemen-Nyirmező erdő 3650 holdon levő luczfenyőállományának kitermelésére alakult. A társaság alaptőkéje 600.000 korona.

KÜLÖNFÉLÉK.

A városi erdőtisztek küldöttsége f. hó 7-én jelent meg a belügyi és földművelésügyi minisztériumokban, hogy azok vezetőinél a városok állami segélyében való részesedésüket, illetőleg közigazgatási tisztviselőknek való elismerésüket kérjék. A küldöttségben értesülésünk szerint *Blanár Béla*, *Farkas Pál*, *Heintz Hugó* és *Szüllő Géza* országgyűlési képviselők vezetésével a következő városi erdőtisztek vettek részt: *Apáthy Vilmos* (Gölniczványa), *Batta Ferencz* (N.-Körös), *Bizell Gyula* (Bazin), *Bocz Géza* (Szászváros), *Karsai Károly* (Kassa), *Kellner Győző* (Dobsina), *Róth Emil* (Körmöczványa), *Ruttkay Géza* (Szakolcza), *Török Gábor* (Debreczen), *Zólmay Imre* (Selmeczbánya). A belügyminisztériumban *Jakabffy* és *Némethy* államtitkárok fogadták a küldöttséget és kijelentették, hogy a belügyminisztérium eddig sem zárkózott el annak elismerésétől, hogy a városi erdőtisztek fontos köz-

gazdasági missziót teljesítenek a városi erdővagyonok kezelésével. Hogy az államsegítségben eddig nem részesültek, annak egyedüli oka, hogy a kormány nem rendelkezett eddig a megfelelő anyagi eszközzel a városi tisztviselők anyagi helyzetének megjavítására. Amint ezek az eszközök rendelkezésére fognak állani, nem fog elzárkózni a minisztérium a városi erdőtisztek különben teljesen méltányos kívánságainak teljesítése elől. A *földművelésügyi minisztériumban* Serényi Béla gróf miniszter előtt tisztelgett a küldöttség, majd pedig az állami erdők ügyosztályának vezetőinél. Ugy a miniszter, mint az egyes ügyosztályvezetők a kérdés jóindulatu tanulmányozását és kedvező elbírálását ígérték meg.

Őszintén kívánjuk, hogy a városi erdőtisztek jogos kívánságai, amelyek érdekében immár minden társadalmi uton lehetséges lépés megtörtént, mihamarább teljesebbé menjenek.

Uj nyugdíjszabályzatot léptetett életbe *Vaszary* Kolos bibornok hercegprímás az esztergomi érsekségi uradalomban folyó év január hó 1-től kezdődő érvénnyel, amelyben humánus ujitásokkal az uradalmi alkalmazottakat az aggkorra, azok özvegyeit és árváit az élet esélyeivel szemben, a mai kor igényeinek megfelelőbb módon biztosítja.

A szabályzat életbeléptével az állások is újból szerveztettek.

Az erdészetről: *Csupor* István főerdőmester, erdőtanácsossá neveztetett ki.

A **fatelepek tűzrendészetéről** *Breuer* Szilárd a budapesti felső iparisiskolában a m. évi tűzoltói tanfolyamon előadást tartott, amelyből a következőket emeljük ki:

Mindenekelőtt a fának a hővel szemben tanúsított viselkedését szükséges ismernünk. A hő hatása folytán a fa likacsos lesz s ezen likacsokba gázokat, élenyt kezd beszívni, midőn a hő 110 fokot ért el, a fából elpárolgott a víztartalom s kezdetét veszi a gázok kiáramlása 150 fokig, amidőn szénoxid, szén-sav, szénhidrogén száll el és a fának szurkos részei lényeges változáson mennek át; a 230 fokig bekövetkező barnulási időszak után következik a legveszélyesebb, t. i. a 270 fokig végbemenő öngyulós pirszénképződés, amely után, ha öngyulás nem áll be, 300 fokig a fekete elszíneződés folyik le.

A pirszénképződési időszak a legveszedelmesebb azért, mert

ezen pirszen pyrofor természetű és ha meleg légáramlat éri, rögtön meggyulad. A fekete szén képződésének időszakában ellenben már nincs meg az öngyulás lehetősége.

Konstatálták, hogy a fagerendánál beállott az öngyulás 100 fokon alul tartó hőfoknál is, ha belőle minden nedv kihajtatott és meleg légáramlat érte.

Az impregnálás a fa hőátbocsátó képességét rendkívüli módon kisebbíti, miáltal az öngyulás 540 fokig eltolódik.

Megemlítésre méltó, hogy a nedves gyaluforgács, fűrészpor és fagyapot is átmelegszik, ha nagyobb halmazban fekszik, sőt ha beáll a rothadási folyamat, e keletkező salétromossav, illetve ennek behatása alatt öngyuló folyékony *foszforhydrogén* fejlődik. Ezért óvatosnak kell lenni s a nedvességet a fűrészporrakástól távol kell tartani.

Porrobbanás akkor áll be, ha a levegőben szállingózó korhadt fa, cser, parafa stb. finom pora nyílt lángot ér (pl. parafamalmokban, linoleumgyárban, gőzfűrészekben). Ez ellen legcélszerűbben porszívókkal, helyes szellőztetéssel védekezhetünk.

A farakodókban preventív intézkedés gyanánt fontos az egyes tömbök közötti tüztávok betartása. Ez nagyobb kell hogy legyen a lágyfánál, kisebb lehet a keményfánál.

Végül Schwarz dr. könyve nyomán közli azon hőfokokat, amelyek a faipar keretében előfordulnak és a tüzek keletkezésének lehetőségét mintegy indokolják.

A hőfok átlaga:

- a fa közvetlen szárításánál 60—100 fok,
- a forró léggel való szárításnál 130 fok,
- a kátrányolajjal való impregnálásánál 100—160 fok,
- a fának faanyaggá való főzésénél 150—170 fok,
- a cellulózé vá való főzésénél 160—180 fok,
- ugyanaz kálcziumszulfittal 118 fok,
- fűrészporból való műfa készítésénél 60—200 fok,
- a faeczet desztillálásánál 300—500 fok,
- világítógáznak a fából való készítésénél 700—850 fok,
- a fa elszenesítése pirszénné 160—270 fok,
- a fa elszenesítése fekete szénné 270—430 fok,
- a fa teljes elszenesítése 1200—1500 fok,

szénsavfejlesztés a faszénből 375—800 fok,
 szénoxidfejlesztés a faszénből 950—1100 fok,
 a gyufa fájának szárítása 30 fok,
 a ház tetőszerkezetének eléégésénél 1300—1400 fok,
 a fényezőkemenczében 50—75 fok,
 a faszurok-lakk olvadása 50—280 fok,
 a lenolajnak firniszhez való felforralása 200—400 fok,
 a lakk, firnisz szűrőanyagának önhevülése 138—300 fok,
 a faszurok-olaj forrpontja 200 fok,
 a faszurok-olaj gyúlékonysági foka 130 fok.

Taplóhiány Olaszországban. A budapesti kereskedelmi- és iparkamara megkeresése folytán erdőbirtokosaink figyelmét felhívjuk arra a körülményre, hogy a nyers fatapló iránti kereslet különösen Olaszország részéről oly nagy, hogy a nagyarányu szükségletet Horvát-Szlavonország nem képes fedezni. Amennyiben erdőbirtokosaink érdekelve vannak ez ügyben, taplóminták beküldése mellett lépjenek közvetlen érintkezésbe a nemzetközi szállítmányozási társaság Gondrand Testvérek r.-t. fiumei fiókjával.

Halálozás. *Palkó* Antal m. kir. erdőmérnök f. hó 3-án, életének 43. évében Budapesten elhunyt. Béke hamvaira!

VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK AZ ERDÉSZETI SZOLGÁLAT KÖRÉBŐL.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdőtisztai létszámukban beálló változásokról bennünket levelező-lapon értesíteni sziveskedjenek.)

A személyem körüli magyar minisztérium ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előterjesztésére *Kócsy* János főerdőtanácsosnak, az erdészet terén kifejtett hasznos szolgálata elismerésül, III. osztályú vaskorona-rendemet díjmentesen adományozom.

Kelt Bécsben, 1910. évi szeptember hó 14-én.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

GRÓF KHUEN-HÉDERVÁRY KÁROLY s. k.